

Celek a jeho „osvětí“

Celek (vnitrosvětý) není ničím původním, ale musí být ustavován resp. Musí se sám, tedy také svou vlastní aktivitou, vždy znovu ustavovat. A to neznámá jen se sestavovat nebo uspořádávat co do částí, ať už jsou původu jakéhokoli (některé „části“ se stávají částmi tím, že jsou pořádané do „plánu těla“ celku, jiné musí být upravovány za použití jiných, ještě neuspořádané nebo ne dosti uspořádané do plánu těla pojatých menších „částí“), ale znamená to nutně také uspořádávat svůj (a tím i jejich) soubor vztahů k okolí, a to nejen nejbližšímu. Jinak řečeno, tím, že nějaký celek zařazuje – jako materiál – nějaké „skutečnosti“ do svého rámce a činí je tak svými částmi, zdaleka nekončí jeho „organizační“ úsilí; je to jen část toho, jak se sám zapojuje do vztahů vnějších, dalších – a ovšem jak aspoň v rámci svého přístupu se oněch vnějších, dalších skutečností, jakoby „nepřímo“ zmocňuje a řadí je po svém do svého okolí resp. strukturuje si a restrukturuje své okolí v rámci svého chování, svého jednání, svého prožívání atd., a nedělá to jen v rámci své soukromé subjektivity (nebo dokonce subjektivnosti), nýbrž i prostřednictvím svého skutečného chování a reagování na takto přivlastněné okolí či prostředí, v rámci svého „osvětí“. Celkovost celku se tedy nevyčerpává jen dovnitř celku, nýbrž také navenek. Bez toho obojího žádný celek ve svět neobstojí.

(Písek, 140914-5.)